

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van Villa Vogelzang met tuin te Waasmunster

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 28 februari 2011 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Villa Vogelzang met tuin te Waasmunster;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 23 november 2011, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 1 december 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de historische en de sociaal-culturele waarde:

- als monument

Villa Vogelzang met tuin, gelegen te

Waasmunster, Nijverheidslaan 76

bekend ten kadaster:

Waasmunster, 1e afdeling, sectie B, perceelnummers 768F, 768N DEEL

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische, in casu de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde:

"Villa Vogelzang" werd in 1913-14 op de Waasmunsterse heide aanvankelijk opgericht als buitenverblijf in opdracht van R. Verbrugge-Piloy, fabrikant te Sint-Niklaas. Het is een zeldzaam historisch relict van de oudste grote heidevilla's die hier door een kapitaalcrachtige elite werden gebouwd en waarvan de bouw mede bepaald werd door de exclusieve landschapshistorische context, zijnde het heidegebied op de Wase cuesta met centraal gelegen Heidekapel of O.-L.-Vrouw van Zeven Weeënkapel, een vermaard historisch bedevaartsoord. De oudste heidevilla's uit de eerste decennia van de 20ste eeuw vormden er mee de aanzet tot stedenbouwkundige evolutie van het heidegebied in een riante residentiële villawijk waarin het boskarakter echter nog sterk aanwezig bleef.

Cultuurhistorisch getuigt de villa van de internationale stroming van het regionalisme in de eerste helft van de 20ste eeuw, die zich manifesteerde in de kunst, literatuur en architectuur. De eerste bouwfase van het landhuis is architectuurhistorisch van belang als nog sterk herkenbare en zeer representatieve, vroege en exemplarische uiting van het regionalisme in de villabouw in het begin van de 20ste eeuw. Elementen refererend aan de regionale hoeve-architectuur blijken zowel uit het globaal voorkomen, plattegrond als uit details van de constructie. Ook het later aangebrachte rieten dak kadert binnen de toenmalige internationale regionalistische bouwstijl. Het landhuis werd enigszins aangepast en uitgebreid (1940-1942) door de gerenommeerde Gentse architect Charles Hoge, mogelijk bijgestaan door zijn zoon Gerald. Het aanvankelijke landhuis werd met nieuwe gedeelten verweven tot een stijlvol en pittoresk uitgewerkt monumentaal geheel in traditionalistische stijl. Naar vormtaal en materiaalgebruik is de vergroting typerend voor de "style Hoge", met daarin de door Hoge gebruikelijke referenties aan de cottagebouw; daarnaast zijn aspecten van de landelijke hoevestijl aanwezig. In het interieur zijn diverse authentieke elementen van de aankleding behouden die als ensemble ook de traditionalistische stijl van de woning illustreren met onder meer verwijzingen naar de regionale hoevebouw. In de grote zitkamer is de inbreng van Charles Hoge sterk aanwezig (schouw, lambrisering). De gefaseerd geconstrueerde monumentale villa getuigt voor de villabouw in Vlaanderen van de langdurige toepassing van de traditionalisering waarbij zowel bij de landelijke hoeve-architectuur als de cottigestijl werd aangeknoopt. De afgebakende villatuin bezit intrinsieke waarde omdat hij als historische, cultuurlandschappelijke component onlosmakelijk deel uitmaakt van de villasite. De tuin vormt een onafscheidelijke eenheid met de landelijke villa's door de aanleg als landschappelijke tuin die verwijst naar het in oorsprong heidelandschap met bebossing. De tuin vertoont een nog herkenbare aanleg in landschappelijke stijl, gekenmerkt door een open tuinstructuur met slingerpaden, een afwisseling van hoogstammige bomengroepen (loofbomen en coniferen) met gazon en lage aanplantingen. De tuin is in overeenstemming met het landelijk concept van de woning en sluit tevens aan bij het vroeger heidelandschap en het bebost karakter van

de ruimere omgeving. Ook ruimtelijk en visueel staat de omringende tuin in directe relatie met de villa en samen vormen ze historisch niet alleen een ensemble maar zelfs een entiteit met duidelijke typologische en conceptuele samenhang. De villatuin bevestigt ook de eigenheid van de historische villasite als vroeger buitenverblijf. De aanwezige beukenhagen vormen als streekeigen haagafsluiting een cultuurlandschappelijk fenomeen refererend aan een sterk verspreid en langdurig cultuurhistorisch gebruik ervan. Het in decoratief houtsnijwerk uitgevoerde houten toegangshek sluit aan bij de traditionele houten hekken uit de regionale hoevebouw en is naar stilistische inspiratie in overeenkomst met de regionalistische bouwstijl van villa Vogelzang. Als stukje tuinarchitectuur die een onderdeel is van de tuinafsluiting en de hoofdtoegang van de villasite markeert, maakt het er integrerend deel van uit.

Sociaal-culturele waarde:

De villa Vogelzang refereert als oorspronkelijke heidevilla en vroeger buitenverblijf met belangrijke historische erfgoedwaarde en als specifieke cultuurhistorische woonvorm aan de beginfase waarin het heidegebied in Waasmunster maatschappelijk van belang werd als landschappelijk exclusief kader voor verblijf en recreatie binnen het Waasland. Stedenbouwkundig geëvolueerd tot een riante villawijk binnen de Waasmunsterse bossen bezit dit vroeger heidegebied door zijn typische landschapskenmerken en de aanwezigheid van het beschermde historische bedevaartsoord met kapel van O.-L.-Vrouw van Zeven Weeën thans nog een toeristisch-recreatieve functie van bovenlokaal belang. Binnen deze toeristisch recreatieve context vertegenwoordigt de pittoreske en monumentale villa Vogelzang met zijn beeldbepalende karakter ook een maatschappelijk belang als waardevol erfgoedrelict en betekenisvol baken.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel,

06 MAART 2012

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS